

Spis treści

Wykaz skrótów	9
1. Wstęp	13
1.1. Budowa skóry.....	13
1.1.1. Naskórek	13
1.1.2. Błona podstawna	16
1.1.3. Skóra właściwa	17
1.1.3.1. Kolageny	17
1.1.3.2. Glikoaminoglikany	20
1.1.4. Tkanka podskórna	21
1.1.5. Przydatki skóry	21
1.2. Nowotwory	23
1.2.1. Nowotwory skóry	24
1.2.2. Nieczerniakowe nowotwory skóry	26
1.2.3. Rak podstawnokomórkowy	26
1.2.3.1. Historia i epidemiologia	26
1.2.3.2. Klasyfikacja raka podstawnokomórkowego	28
1.2.3.3. Czynniki sprzyjające powstaniu raka podstawnokomórkowego	30
1.2.3.4. Molekularne podłoże rozwoju raka podstawnokomórkowego	32
1.2.3.4.1. Rola mutacji genu <i>RAS</i> w patomechanizmie raka podstawnokomórkowego	32
1.2.3.4.2. Rola mutacji w genie <i>P53</i> w patomechanizmie raka podstawnokomórkowego	33
1.2.3.4.3. Rola szlaku sygnałowego Hedgehog w patomechanizmie raka podstawnokomórkowego.....	34
1.2.3.4.4. Rola cykliny D1 w patomechanizmie raka podstawnokomórkowego	35
1.2.3.4.5. Rola ekspresji pojednostki <i>hTR</i> genu telomerazy w patomechanizmie raka podstawnokomórkowego.....	37
1.2.3.4.6. Rola ekspresji białka KI-67 i β kateniny w patomechanizmie raka podstawnokomórkowego.....	37
1.2.3.4.7. Rola COX-2 w patomechanizmie raka podstawnokomórkowego	38

1.2.3.4.8. Rola apoptozy w rozwoju raka podstawnocomórkowego.....	39
1.2.3.4.9. Angiogeneza w rozwoju i progresji raka podstawnocomórkowego	39
1.2.3.5. Diagnostyka raka podstawnocomórkowego	41
1.2.3.6. Leczenie raka podstawnocomórkowego	41
1.3. Metaloproteinazy macierzy pozakomórkowej.....	47
1.3.1. Budowa metaloproteinaz	48
1.3.2. Regulacja ekspresji <i>MMPs</i>	50
1.3.3. Specyfika substratowa <i>MMPs</i>	53
1.3.4. Fizjologiczna aktywność <i>MMPs</i>	57
1.3.5. Aktywność <i>MMPs</i> w stanach patologicznych	57
1.3.6. Rola <i>MMPs</i> w procesie rozwoju nowotworu.....	58
1.3.7. Rola <i>MMPs</i> w patogenezie raka podstawnocomórkowego	59
2. Cel pracy	61
3. Materiał i metody	63
3.1. Pacjenci	63
3.2. Metody	64
3.2.1. Izolacja RNA z biopatów skóry pobranych od pacjentów	64
3.2.2. Pomiar stężenia całkowitego RNA i ocena czystości próbek.....	64
3.2.3. Reakcja odwrotnej transkrypcji RT (<i>Reverse Transcription</i>).....	65
3.2.4. Łańcuchowa reakcja polimerazy – PCR (<i>Polimerase Chain Reaction</i>)..	66
3.2.4.1. Amplifikacja fragmentu genu <i>COL1A1</i>	66
3.2.4.2. Amplifikacja fragmentu genu <i>COL3A1</i>	67
3.2.4.3. Amplifikacja fragmentu genu <i>COL4A4</i>	67
3.2.4.4. Amplifikacja fragmentu genu <i>MMP-2</i>	67
3.2.4.5. Amplifikacja fragmentu genu <i>MMP-9</i>	67
3.2.4.6. Amplifikacja fragmentu genu <i>ACTB</i>	68
3.2.5. Elektroforeza produktów uzyskanych w wyniku reakcji PCR w żelu agarozowym.....	68
3.2.6. Analiza statystyczna.....	69
4. Wyniki	71
4.1. Rozkłady badanych parametrów	71
4.2. Zależność ekspresji mRNA dla kolagenu typu I, kolagenu typu III, kolagenu typu IV oraz <i>MMP-2</i> i <i>MMP-9</i> w raku podstawnocomórkowym guzkowym i odmianie naciekającej BCC pomiędzy próbkami tkanki nowotworowej (T), a próbkami tkanki zdrowej pobranej z marginesu guza (NT) od tych samych pacjentów	77

4.3. Zależność ekspresji mRNA dla kolagenu typu I, kolagenu typu III, kolagenu typu IV oraz MMP-2 i MMP-9 oznaczanych w tkance nowotworowej (T), w raku podstawnokomórkowym guzkowym w stosunku do raka naciekającego oraz tych samych parametrów oznaczanych w tkance zdrowej pobranej z marginesu guza (NT) raka guzkowego w stosunku do raka naciekającego	80
4.4. Zależność ekspresji mRNA dla kolagenu typu I, kolagenu typu III, kolagenu typu IV oraz MMP-2 i MMP-9 w raku podstawnokomórkowym guzkowym i odmianie naciekającej pomiędzy tkanką nowotworową (T), a tkanką zdrową, pobraną z marginesu guza (NT) u pacjentów w poszczególnych przedziałach wiekowych	83
4.5. Zależność ekspresji mRNA dla kolagenu typu I, kolagenu typu III, kolagenu typu IV oraz MMP-2 i MMP-9 w raku podstawnokomórkowym guzkowym i naciekającym pomiędzy tkanką nowotworową (T), a tkanką zdrową pobraną z marginesu guza (NT) u pacjentów wg podziału na rodzaje fototypów w skali Fitzpatricka (fototyp II, fototyp III, fototyp IV).....	88
4.6. Zależność ekspresji mRNA dla kolagenu typu I, kolagenu typu III, kolagenu typu IV oraz MMP-2 i MMP-9 w raku podstawnokomórkowym guzkowym i odmianie naciekającej BCC pomiędzy tkanką nowotworową (T), a tkanką zdrową pobraną z marginesu guza (NT) u pacjentów, w zależności od lokalizacji guza na głowie (G) i tułowi (Tł)	93
4.7. Zależność ekspresji mRNA dla kolagenu typu I, kolagenu typu III, kolagenu typu IV oraz MMP-2 i MMP-9 w raku podstawnokomórkowym guzkowym i odmianie naciekającej pomiędzy tkanką nowotworową (T), a tkanką zdrową pobraną z marginesu guza (NT) u pacjentów w zależności od płci	97
4.8. Zależność pomiędzy wzrostem ekspresji mRNA dla MMP-2 i spadkiem ekspresji mRNA dla kolagenu typu IV, w raku guzkowym i odmianie naciekającej BCC	102
4.9. Zależność pomiędzy wzrostem ekspresji mRNA dla MMP-9 i spadkiem ekspresji mRNA dla kolagenu typu IV, w raku guzkowym i odmianie naciekającej BCC	103
4.10. Zależność pomiędzy wzrostem ekspresji mRNA dla MMP-2 i wzrostem ekspresji mRNA dla kolagenu typu I, w raku guzkowym i naciekającej odmianie BCC	104
5. Dyskusja	105
5.1. Rak podstawnokomórkowy.....	105
5.2. Ekspresja mRNA dla kolagenu typu I, III, IV i MMP-2 i MMP-9	107

5.3. BCC guzkowy a odmiana naciekająca	110
5.4. Wiek pacjentów	111
5.5. Fototyp skóry	112
5.6. Lokalizacja guza.....	113
5.7. Płeć pacjentów	114
5.8. Wzrost ekspresji mRNA dla MMP-2 a spadek ekspresji mRNA dla kolagenu typu IV	115
5.9. Wzrost ekspresji mRNA dla MMP-9 a spadek ekspresji mRNA dla kolagenu typu IV	115
5.10. Wzrost ekspresji mRNA dla MMP-2 a wzrost ekspresji mRNA dla kolagenu typu I	116
5.11. Molekularne markery procesu powstawania nowotworu	116
6. Wnioski	119
Piśmiennictwo	121
Aneks	141
1. Metody biologii molekularnej użyte w prezentowanej pracy.....	141
1.1. Izolacja RNA z homogenatu tkanek – zasada metody.....	141
1.2. Reakcja odwrotnej transkrypcji RT-PCR (Reverse Transcription PCR) – zasada metody.....	142
1.3. Łańcuchowa reakcja polimerazy – PCR (<i>Polymerase Chain Reaction</i>) – zasada metody.....	143
1.4. Elektroforeza DNA w żelu agarozowym – zasada metody.....	144
2. Wykaz odczynników	147
3. Bufory i roztwory.....	148
4. Wykaz aparatury wykorzystanej do badań.....	149
Streszczenie	155
Abstract	157
Indeks	159